

INAUGURACIÓ DE LES JORNADES D'OPINIÓ CATALANA

Barcelona, 7 de novembre de 2009

Molt bon dia. Primer, permetin-me que agraeixi que pugui participar en la inauguració d'aquestes jornades i que ho pugui fer al costat del president Rigol, i que pugui, per tant, compartir una estona amb vostès i unes quantes reflexions en uns dies en què costa especialment que les reflexions siguin vistes com això, com a reflexions, i que siguin considerades necessàries per al futur que ens espera a tots plegats.

Vostès tenen la jornada plantejada en tres àmbits. Jo faré reflexions globals que els van entrellaçant tots tres, perquè, en el fons, i encara que no ho sembli, totes tres preguntes van íntimament lligades. No hi ha una resposta a cada pregunta, sinó que hi ha una resposta global a cada una de les qüestions que han plantejat.

I començaré expressant claríssimament que efectivament estem en crisi. Tenim crisis, en plural. Patim una crisi financera i econòmica molt greu. De vegades penso que com a societat no hem copsat exactament la dimensió d'aquesta crisi. Patim una crisi, en conseqüència, de models productius, i fins i tot en el món laboral. I una crisi política, una crisi política que no és nova, una crisi que es covava des de feia temps; segurament, els darrers casos, concretament els casos Millet i Pretòria, han fet que la gota vessés el got i han provocat que això s'hagi accentuat i que la percepció d'aquesta crisi en la ciutadania, la societat i els mitjans de comunicació hagi estat molt gran. Però crec també que hi ha una crisi que està per damunt de totes aquestes i que possiblement n'és fins i tot la mare, que és una crisi de valors, una crisi de valors socials que ha anat provocant que passessin moltes coses aquests darrers anys. I aquí, segurament, elements com l'excés de cobdícia, aquesta immediatesa permanent que necessitem per a tot i amb tot i una important pèrdua del que és el sentit col·lectiu han acabat de conformar aquesta crisi de valors que jo crec que ha provocat també l'aparició d'altres crisis.

I les crisis no s'han acabat. D'altres planen com determinats fantasmes per damunt nostre: la crisi energètica, la crisi alimentària o una certa concepció, fins i tot, d'una crisi mediambiental important. I no parlo de les nuclears, sinó d'una cosa molt més important des del punt de vista de la qualitat de vida de tots plegats.

Aquestes crisis, a més, tindran una característica molt especial: seran crisis de caràcter global, i per tant afectaran tot el món, tot el planeta, però tindran lectures i repercussions locals, i per tant també tindran la seva repercussió i lectura a Catalunya, i a més seran repercussions importants i concretes, com les que hi ha en aquests moments.

En tot cas, "crisi" ho entenem tots plegats com un moment difícil; com una fase de la nostra vida, del nostre projecte, que és circumstancialment difícil. Però si anem a l'origen de la paraula, a l'origen grec, "crisi" significava "conjuntura de canvis". Per tant, si m'ho permeten, cal que tinguem en compte totes dues coses: som en un moment difícil, complex, que el que demana són canvis.

I, quins canvis? I, en quin sentit? D'entrada, les crisis exigeixen fer aquests canvis de rumb; sobretot, que siguem capaços d'analitzar i de veure què és el que ja no funciona, què és el que ja ha passat de moda, què és el que ja és caduc, què és el que ja no té gaire sentit en el món en què vivim. I tan important com això és tenir la intuïció de saber què ens demana el futur més immediat.

Jo, si m'ho permeten, em centraré en la política, perquè en definitiva és el que representem i perquè, entre altres coses, el que vull, també, és reivindicar la política. La política és noble, i això no ho podem perdre mai de perspectiva. Mai. La política és noble. Una altra cosa és que no es faci bé. Una altra cosa és que dintre de la política hi hagi gent que faci que no sembli tan noble. Però la política, per definició, és noble.

Doncs bé, si agafem la política en aquest context de crisis, el que és evident, fent una anàlisi ràpida de com funcionem tots plegats –les institucions, els partits, les litúrgies, fins i tot, que tenim–, és que moltes vegades encara estem ancorats en mecanismes i en maneres de fer molt més propis ja no del segle XX, sinó del XIX, més que no pas del XXI.

Tot té una explicació i té una causa, evidentment. Els mecanismes de la política actual van ser concebuts quan la majoria de la gent no sabia ni llegir ni escriure, quan només uns privilegiats tenien accés a la informació, i especialment a la informació política. Per tant, jo crec que això ens hauria de fer pensar en com ho hem de fer per renovar a fons les formes de fer política.

Hem de veure què funciona, i també hem de saber determinar què no funciona, i hem de ser capaços d'adaptar-ho a les noves necessitats i a les noves realitats de la societat en què vivim, i sobretot fer-ho tenint en compte el que ens ofereix aquesta societat. El món canvia molt; la societat evoluciona d'una manera extraordinària i ens dóna noves oportunitats que moltes vegades no sabem ni agafar, perquè tot va tan de pressa que se'ns escapa.

Doncs bé, la societat ens ofereix coses noves. I no podem rebutjar-les, hem d'incorporar-les a la manera de fer política del segle XXI. I aquí, per mi, hi ha una qüestió que és clau, que és el fet d'aprofitar les moltes potencialitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació justament per fer millor la política, més transparent i amb més participació de la ciutadania.

Hem de saber fer aquest exercici. Catalunya ha de fer aquest exercici, i l'ha de fer en tots els àmbits. Els catalans tenim una gran capacitat emprenedora. Jo de vegades crec que no som conscients de les nostres possibilitats, que són moltíssimes. I això hauríem d'explotar-ho com a valor, hauríem d'intentar ser capaços de recuperar en la màxima expressió possible aquesta capacitat emprenedora, aquesta capacitat per tirar endavant.

Aquest és un poble treballador, encara que de vegades sembli que no. És un poble treballador. El premi no és que et toqui la loteria. El premi és poder parar el despertador i poder anar a treballar. I aquest és un altre dels valors que la societat en què vivim de vegades posa en qüestió. Doncs no: justament, el treball és un valor que té aquest país, que té aquest poble; el treball, l'estalvi, etcètera. I aquí hem de ser capaços també de jugar fort.

I també som una nació culturalment inquieta, una nació que al llarg de la història –i ho acaba de dir el president Rigol– ha sabut anticipar-se, ha sabut llegir els canvis que hi havia al món. Abans parlàvem de la revolució agrària, de la

revolució industrial, en un altre moment determinat, o de la Renaixença com a moments clau de la nostra història. Ara som en un moment clau. Ara som en un altre moment clau de la història de la humanitat en què hauríem de ser capaços de llegir el que passa i posar-nos al davant de determinades revolucions, com per exemple la revolució de les tecnologies de la informació i la comunicació, que canvien radicalment el món en tots els aspectes, en tots els àmbits.

Això hem de ser capaços de fer-ho també amb perspectiva, parant atenció al que succeeix. Però no solament parant atenció al que succeeix, sinó també anant al fons de les qüestions, anant a les causes, anant a les arrels dels problemes i sabent també valorar les conseqüències de les decisions que puguem prendre. I entenent també que els escenaris de la nostra realitat, i això no és fàcil –potser és fàcil per als qui som aquí, potser és fàcil per a determinats agents, però no és fàcil per al conjunt de la societat–, ja no s'acaben en les fronteres d'un estat que ha quedat superat per la realitat. L'activitat de l'esfera pública i de la privada avui no hi entén, en fronteres. I, per tant, l'escenari, el terreny de joc, és divers. Tenim un escenari claríssim a la Unió Europea. Claríssim. I tenim un escenari natural, que és la Mediterrània. I això ho hem de portar a la pràctica, ho hem de portar a la pràctica tant en els projectes polítics com en els projectes empresarials, i també en els projectes culturals o en els projectes socials. Aquest és l'escenari de futur.

Per tant, hem d'intentar explicar que el segle XXI, justament, és capaç de diluir fronteres, amb tot el que això implica. Després és evident que hi ha la capacitat de tenir estat i tot això. D'acord, molt bé. Però a la pràctica, a la pràctica, des del punt de vista d'un projecte empresarial, què és més important, avui? Tenir força a Espanya o tenir força a Europa? Què és més important, avui? Tenir contactes a tota la riba nord de l'Àfrica? Ser algú a la Mediterrània? Què és més important, avui? Tenir un aeroport que ens connecti amb el món o ser subsidiaris? Aquesta és la realitat. I aquí és on tenim un escenari nou i molt potent per poder treballar.

Els representants hem de treballar per facilitar els canvis i poder superar aquestes crisis. Però només podrem fer-ho si som capaços de formular projectes comuns, de país. I en això coincideixo absolutament amb el president Rigol: aquest país, Catalunya, només sap fer projectes que tinguin sentit d'estat, sentit

de país, quan anem junts. No solament les forces polítiques: les forces polítiques i la societat civil.

Hem de saber adaptar la política catalana al segle XXI. Però, també, si m'ho permeten, això no és solament feina dels polítics. Els polítics, les institucions, hem de fer un primer pas, i l'hem de fer a consciència, i l'hem de fer sense por. Hem d'obrir la porta, hem d'obrir la porta a la transparència, i segurament hem de canviar radicalment determinades maneres d'actuar i de fer. Però si només obrim la porta ens quedarem a mitges. Aquesta porta, els ciutadans l'han de traspasar. Han d'entrar. Només amb aquest equilibri d'obrir les portes i, per tant, de reformar i generar un nou sistema de relació política, d'una part, i de participar-hi activament, de l'altra, serem capaços d'aconseguir que les coses funcionin.

Deixin-me posar un petit exemple del que intento explicar amb tot això, que bàsicament respon a la dinàmica del nostre dia a dia com a Parlament de Catalunya. Com que, a més, algunes de les qüestions que diré, les va començar el president Rigol, crec que encaixa perfectament amb el que els vull explicar.

Tant el president Rigol com jo vam intentar, o hem intentat –penso que és una característica comuna de la nostra presidència–, obrir la institució a la ciutadania i a les realitats del país. És a dir, contactar amb la societat, no fer del Parlament una cosa aïllada, que és allà a dalt, en aquest cas al parc de la Ciutadella, i que els ciutadans veuen lluny, distant i difícil d'accedir-hi. Havíem de trencar d'alguna manera aquesta distància i aquesta percepció de llunyania del Parlament. I això no és fàcil, no és gens fàcil. Són molts anys, són molts estereotips, són determinats tòpics que lluitar-hi, francament, és difícil. I el fet és que quan intentes sortir una miqueta del guió les trompades que reps són considerables. Però, bé, en tot cas forma part del sou, això, també.

Però hem anat fent coses, i en voldria destacar unes quantes. Per exemple, el Canal Parlament, que va ser una obra col·lectiva que va impulsar el president Rigol, que va ser capaç d'asseure tots els partits, tots els grups parlamentaris, i dir: "Senyors, hem de fer això. I això no ho podem fer amb els paràmetres de 'tu tindràs tants minuts i tu en tindràs tants altres'. Hem de fer un canal institucional, un canal institucional que serveixi per explicar a la gent què es fa al Parlament."

Perquè al Parlament s'hi fa molta feina, moltíssima. I fer una llei no és fàcil. Requereix que els diputats treballin, estudiïn, aprenguin, contactin amb sectors, es relacionin, negociïn. Tot això ho hem de poder explicar a la gent en directe, perquè és evident que no forma part de l'interès dels mitjans de comunicació tradicionals. Es tracta d'explicar que els diputats són persones i que com a persones tenen sentiments, tenen feina, tenen aficions... Intentem humanitzar molt més la política. Si no hi hagués hagut acord entre tots els líders dels grups parlamentaris en aquell moment, això hauria estat impossible. Es va aconseguir, i gràcies a això el Canal Parlament ha anat evolucionant. Després això ho han barrejat amb el web del Parlament, amb un concepte molt més avançat del que és la política de comunicació, amb les noves tecnologies, el projecte Parlament 2.0, etcètera. En fi, hem anat avançant en aquesta direcció, i això és fruit d'una voluntat d'obertura cap a la societat.

A mi, em fa molta gràcia que ara hi hagi determinats debats que sembla que siguin grans qüestions, grans coses. I dius: "Home!, doncs al Parlament ja fa temps que ho fem, això."

Per exemple, el debat sobre el pressupost del Parlament era secret. Era un escàndol, que el debat fos secret. "Què han d'amagar?" i no sé què. Doncs, efectivament, no hem d'amagar res. Només faltaria! Bé, partíem d'una tradició ancestral del segle XIX, en què els debats aquests eren secrets. I havien continuat així. Doncs s'ha acabat, ja no són secrets. Ara són públics, absolutament públics. Quan són públics deixen d'interessar. Interessen els sous dels diputats, això sí. Que, per cert, vam ser la primera institució que els va publicar. Els vam penjar al web i vam explicar què cobràvem. I a remolc d'això ho van fer altres institucions d'aquest país i d'altres, per cert.

Vull dir, amb tot això, que quan hem intentat obrir-nos, quan hem intentat el diàleg amb la societat civil, ha funcionat. I aquí hi ha projectes com per exemple "El Parlament a les aules", amb què la cambra visita les escoles. Jo crec que són molt potents, moltíssim, i que funcionen, i que aquí hi ha una llavor que donarà fruit algun any, no sé quan, però hi ha una llavor sembrada que és important de cuidar, de mantenir. O la relació que tenim, per exemple, amb el món empresarial, amb aquests contactes directes Parlament-empresaris.

O sigui, el Parlament fa lleis, que és la seva funció principal; el Parlament controla el Govern, impulsa l'acció de govern, que és l'altra gran definició, i el Parlament representa el país, i hi ha d'estar en contacte permanent, si l'ha de representar.

Per tant, en aquest àmbit jo penso que hem anat treballant. Aquests són exemples molt puntuals i concrets, línies d'actuació, però que donen pistes de com ha de ser la política el segle XXI. No és la solució, això que els dic. És només un exemple del que intentem fer a la pràctica.

Deixin-me fer referència –i amb això acabaré la meva reflexió– al que ha passat aquests darrers dies, perquè crec que si no ho féssim també seria una mica absurd.

De vegades la política funciona massa per uns tòpics molt concrets. T'has d'emmotllar a allò, i si no t'emmotlles a allò sembla que... Doncs no: la política ha de ser molt més àgil, molt més eficaç, molt més directa i molt més útil, sobretot.

Jo crec que tots plegats tenim la percepció que les coses no acaben de funcionar, i faig referència a la crisi política. Aquests darrers dies, amb l'esclat dels casos Pretòria i Millet, tot plegat encara ha empitjorat i s'ha magnificat moltíssim el desprestigi dels polítics, de la política i de les institucions. I de les institucions. I això no ho tenim en compte, de vegades. Perquè, al final, els polítics passen, però les institucions queden. I el que malmetem, justament, i el que baixa en picat és el prestigi de les institucions. I això no ens ho podem permetre com a país. I menys una nació sense estat com Catalunya, on justament una part de la nostra força és a les nostres institucions; a Catalunya molt especialment.

Quan vaig a les escoles a explicar la història del Parlament als alumnes perquè sàpiguen per què som on som i per què hem de fer el que hem de fer, els dic que l'autogovern de Catalunya no neix ni amb la Constitució del 77 ni amb l'Estatut del 79. Que l'autogovern de Catalunya, la línia que ens permet continuar tenint autogovern, arrenca de molt més lluny, i que hi va haver un parlament a l'exili que va ser el que va mantenir la flama, i un govern a l'exili; amb totes les dificultats i amb tots els matisos que vostès vulguin, però hi era. I que els nostres

precedents parlamentaris són al segle XI, a les assemblees de pau i treva, cosa que no pot dir ni tan sols Anglaterra. Que, per tant, hi ha un fil conductor a la història que és el que ens ha permès sobreviure i tenir unes institucions pròpies, i el que no podem permetre en cap cas és que aquestes institucions siguin qüestionades com ho estan en aquests moments.

Bé, davant de la situació, i seguint una miqueta el precedent que havia impulsat el president Rigol l'any 2001 quan va plantejar un acord per la transparència dels partits i del finançament dels partits –sempre hi ha moments en què s'ha de reaccionar, i aquest en va ser un–, vaig plantejar tot un seguit de qüestions als grups parlamentaris. I les vaig plantejar des del punt de vista de la feina que pot fer el Parlament. És evident que si només fa feina el Parlament, malament rai. En aquest sentit, és evident que el Parlament ha d'avançar, però també que ha d'avançar el Govern, que també han d'avançar els ajuntaments, que també ha d'avançar la societat civil, que el conjunt del país s'ha de moure en alguna direcció. Som en un transatlàntic que va directe a la costa i embarrancarem segur. Moure un transatlàntic vostès saben que no és fàcil, i quan comences a girar el tomb costa de fer. Doncs és això: si comencem a girar tots el timó, tots, cadascú des del que pot fer, llavors aconseguirem no embarrancar i picar contra la costa. Si no, això serà molt complicat.

Des de la responsabilitat parlamentària, què vaig proposar? Doncs molt senzill: que fem els deures.

La llei electoral. Fa trenta anys que podríem haver fet la llei electoral, i no l'hem fet. És culpa de tots. En aquest cas, fins i tot, si m'ho permeten, no és culpa de Madrid, que no tinguem cap llei electoral. No és culpa de Madrid. És culpa estrictament nostra. De tots els governs i de tots els parlaments que hi ha hagut des de l'any 1980 fins al 2009. I és molt difícil, fer la llei electoral? Afirmo: no, no és difícil. És voluntat política, és seure en una taula, és negociar, és pactar, és arribar a acords en una cosa que la ciutadania espera. Perquè una llei electoral sí que canviarà les maneres de fer política en aquest país, i podria començar a representar aquest canvi de rumb que els deia abans que és indispensable si no volem embarrancar directament. Que es posaran d'acord ràpidament en tot? Tampoc, òbviament. Però tenim una base molt sòlida. Primer, hi ha estudis que

s'han fet, i són estudis molt ben fets, que el Govern ha posat a disposició del Parlament i que tots els grups parlamentaris han treballat. I, per tant, hi ha una base prou sòlida com per dir que hi ha un percentatge d'acord gran. Ens queden aspectes i detalls per negociar. Molt bé. Doncs treballem això. Siguem capaços de manifestar voluntat política per fer-ho. Aquest és un tema de país, és un tema de país, i en els temes de país o hi ha acord, o hi ha consens, o el país se'n ressent. I penso que en aquests moments de crisi, i de crisi política greu, és una de les respostes clares i immediates que podem donar.

La reforma de la Llei de la Sindicatura de Comptes. Fixin-se que he parlat de la llei electoral i de la Llei de la Sindicatura de Comptes. Les lleis, les aprova el Parlament. Ho dic perquè quedi clar, també, per si algú encara dubta que el Parlament faci res. La Llei de la Sindicatura de Comptes, per fer què? Doncs per donar compliment a l'acord del 2001. L'acord que va impulsar el president Rigol de transparència i d'honestedat dels partits polítics tenia deu punts. D'aquests deu punts, dos s'han complert amb la Llei de finançament de partits, aprovada al Congrés dels Diputats el 2007. Un tercer són acords que van haver de fer el Govern i el Parlament per implementar tot un seguit de subvencions als partits. També s'ha fet. La resta de punts, els set restants, són coses que havia de fer la Sindicatura de Comptes i que ha fet a partir d'una certa bona voluntat, però sense cap mena de marc normatiu.

Doncs bé, posem ordre. Posem-ho en una llei i s'ha acabat. I a partir d'aquí hi haurà mecanismes clars, directes, per controlar el finançament dels partits polítics i les seves fundacions i, al mateix temps, per saber què passa a les campanyes electorals. Perquè, és clar, és molt fàcil. Ens reunim el dia que comença la campanya electoral, pactem quatre coses, diem el pressupost que tenim per a aquells quinze dies de campanya i ens quedem tan tranquils. I no és veritat, això. No és veritat. La campanya electoral no hi ha cap partit que la faci durant la campanya electoral de quinze dies. La campanya electoral comença, com a mínim, com a mínim, i tots deuen estar d'acord amb mi, un any abans. O no? Doncs és això, que diem. Expliquem bé a la gent què fem; expliquem bé a la gent d'on vénen els ingressos, quines despeses hi ha. Que no passa res, no ha de passar res! I si no som capaços de fer això és que no anem bé. La

transparència significa això, i avui hem de fer un esforç en aquest sentit. Reformar la Llei de la Sindicatura de Comptes vol dir això. Vol dir entrar en aquests punts concrets i en d'altres de la mateixa institució que, evidentment, no tenen res a veure amb tot això però que són importants.

Vaig plantejar dos punts més, i amb això acabo. Un tercer punt era elaborar un codi, un marc comú, de bones pràctiques. Tots els partits aquests dies han sortit dient que faran un codi de bones pràctiques –alguns ja el tenen–, un codi ètic, que exigiran responsabilitat màxima als seus càrrecs, etcètera. D'acord. Perfecte. És lloable. Que es faci. Però potser hem de trobar un marc comú que permeti que tots els càrrecs públics de Catalunya tinguin ja una referència en forma de codi de bona conducta, de codi ètic. I aquí no hi podem participar només els grups parlamentaris. Hi han de participar els grups parlamentaris, hi han de participar les institucions que pegen del Parlament i que hi tenen alguna cosa a dir –Síndic de Greuges, Sindicatura de Comptes, Oficina Antifrau–, hi ha de participar el món municipal, i hem d'arribar a un acord sobre com funcionarem en aquests moments a la política. Aquest és un altre missatge de cara a la societat que ens pot permetre regenerar el concepte de democràcia.

I un quart punt, que no és altre que l'obertura a la societat. Quan fa uns anys el president Rigol va impulsar una comissió mixta de parlamentaris i experts en matèria d'immigració es va fer un treball interessant; difícil, molt difícil, molt complicat, perquè moltes vegades és veritat que els parlamentaris i la gent de la societat civil no parlen el mateix llenguatge, i casar això és complicadíssim. I aquí no dic que la culpa sigui dels uns o dels altres; dic que cadascú té la seva manera d'actuar i de fer i que, per tant, de vegades casar aquests mons no és fàcil. Jo no sé si s'ha de fer una comissió d'experts. No ho sé, exactament, quina és la formulació. En parlaré amb els grups parlamentaris. El que sí que crec és que en aquests moments la gent que treballa en diversos àmbits –en l'àmbit universitari, en l'àmbit sociològic, en molts àmbits de la nostra societat– per veure com s'ha de regenerar la democràcia i com es poden fer aportacions en aquest sentit ens ho ha de venir a explicar al Parlament; hem de poder discutir amb ells directament i de cara a cara; els hem d'escoltar i els hem de fer cas. No sé quina formulació tindrà, això. Ja ho veurem. Però d'entrada la idea és

aquesta: escoltar la gent que ha posat saviesa i coneixement en aquest àmbit i aprofitar-ho, portar-ho al Parlament. No ens ha de saber cap greu. Al contrari.

I en aquesta mateix sentit, com deia abans, per mi la revolució de les tecnologies de la informació i la comunicació és clau perquè aquest país pugui tirar endavant. Doncs bé, obrim debat a la xarxa, un debat constructiu, un debat positiu, sense entrar en els insults i les desqualificacions. No interessa, això. Però sí que interessa saber què pensa la ciutadania; sí que interessa que la ciutadania pugui expressar-se, i sí que interessa saber-ho aprofitar. Hi ha experiències en tot el món, d'això. En tot el món. No cal entrar en detalls, però en aquests moments aquesta és una via que ha revolucionat determinades maneres de fer política i que hem de saber aprofitar. No ens ha de saber greu escoltar la gent i saber què diu, què pensa i què proposa. Segur que en podem treure conclusions interessants. I si som capaços de fer-ho jo crec que les coses començaran a canviar.

Almenys pel que fa referència al Parlament, com a mínim, haurem fet el que jo penso que la ciutadania ens reclama. Si la nostra funció és fer lleis, impulsar i controlar l'acció de govern i representar el país, aquestes mesures essencialment van en aquesta direcció. De vegades, de la política estant no sé si som conscients de la percepció que té la gent de la política i del que fem. I potser perquè vivim en una bombolla, en un cert aïllament, ens costa molt que això ens arribi. Ens costa molt. Perquè, a més, els paràmetres són els que són. Llegim el diari, escoltem la ràdio, veiem el telenotícies i ja està. I no és això, i no és això. Hem de saber escoltar la gent, hem de saber parlar amb la gent. I la gent, en aquests moments, jo crec que està en una altra ona. La gent, en aquests moments, la societat –expressada amb diverses fórmules, però també amb la fórmula més elemental, que és la del ciutadà, el ciutadà que viu en un país que se l'estima i que vol que aquest país funcioni–, està desorientada, està fora de lloc. I, per tant, hem de saber respondre a això, perquè si no els ciutadans s'aniran desenganxant cada vegada més, cada vegada més, cada vegada més... I això no tindrà remei.

Jo crec que no atendre això en aquests moments és una enorme irresponsabilitat; tancar-nos en la pròpia closca és una enorme irresponsabilitat, i

no sé capaços de veure que hi ha una nova manera de fer política que és indispensable perquè les coses funcionin és una enorme irresponsabilitat. En tot cas, veurem si som capaços de fer-ho o no. Per la part que ens toca intentarem fer tots els esforços possibles i més perquè això sigui així.

Moltes gràcies.